

Altisent i Domenjó, Miquel

Balaguer, 22 d'octubre del 1898

Barcelona 31 de gener del 1975

Musicòleg i pedagog expert en cant gregorià i ambrosià.
Compositor.

Escolapi.

UN ESBÓS BIOGRÀFIC (1)

Va néixer a Balaguer, el 22 d'octubre del 1898. Des de la infantesa la música el va atraure, i va rebre les primeres lliçons del Mestre Tribó, organista de l'Església del Sant Crist d'aquella ciutat. Més tard continuaren la seva formació musical els sacerdots Nadal Puig i Francesc Vilajoliu.

Va entrar al Seminari Diocesà de la Seu d'Urgell on, al costat dels estudis eclesiàstics, va rebre lliçons de música dels sacerdots Marfany i Ausàs – tal vegada fou aquest darrer qui el va inclinar a l'estudi del cant gregorià.

La seva vocació l'adreçà a l'Escola Pia, va vestir l'hàbit el 12 de juliol del 1914 i va emetre els vots simples el 8 d'agost del 1915. Va anar a la casa d'Irache i després a la d'Alella, per tal d'acabar els estudis.

Sense mestre – i tan sols amb l'ajut del llibre *Método Gregoriano* del P. Gregori Sunyol, llibre que li havia regalat la seva mare -, va prosseguir la seva vocació pel cant gregorià; malgrat això, a Irache va escoltar algunes orientacions musicals del P. Gonçal Etayo i, més tard, els utilíssims consells del P. Adalbert Galiano, company de l'Escola Pia i intèrpret molt entès de gregorià.

El 30 de maig del 1920 va emetre els vots solemnes. Acabats

els seus estudis va anar a Calella, on ocupà el càrrec de Prefecte. Va rebre els sots-diaconat a Barcelona el 19 de desembre del mateix any, i el diaconat a la Seu de Vic el 12 de març del 1921; va ésser ordenat sacerdot al convent dels Pares Franciscans de Balaguer el 26 de maig del mateix any.

Va anar al Monestir de Besalú, on els benedictins cantaven el gregorià amb notable pulcritud.

Tal vegada, d'antuvi el P. Miquel s'interessà més per la pràctica del gregorià, aviat, però, va voler conèixer el mètode de tan admirable cant. Sempre seguia les darreres recerques paleogràfiques i semiològiques que el P. E. Cardine li enviava. També va visitar sovint el monestir de Montserrat per rebre les lliçons del P. Gregori Ma. Sunyol, del qual serà després bon amic.

Per fi, l'any 1925 aconsegueix allò que tant desitjava: anar al monestir de Solesmes, on obtindrà valuosos coneixements dels mestres Andreu Mocquereau i Josep Gajard. Va tornar-hi tres anys més tard, i darrerament hi anava cada any.

El 1925 és enviat a Cuba com a director del convictori i professor d'història. L'any següent és traslladat al col·legi de Guanabacoa on va exercir de sots-director i professor de física.

El 1927 torna a Catalunya, al col·legi de Terrassa, on té cura del tercer grau.

L'any 1928 prepara la fundació d'una associació infantil que anomena «Amiguets de la litúrgia», formada pels mateixos alumnes del col·legi. Edita un breu cantoral.

Després és nomenat director de la Schola Cantorum de Terrassa, fundada pel Mestre Joan Llongueres el 1905, la qual sembla ésser la primera (2) de totes les escoles fundades arreu després de promulgar el Motu Proprio de Pius X sobre música sacra. El P. Miquel va ésser també director de la revista *Vida*

litúrgica (3), on publica diversos articles de divulgació del gregorià, dóna conferències i accepta la direcció de la Schola de Sabadell. El 1933 torna a Terrassa per ensenyar algunes assignatures de batxillerat i comerç.

En esclatar la guerra civil se'n va a Roma on dóna classes de gregorià a la casa de Sant Pantaleó. El Cardenal Schuster el crida a Milà per donar també lliçons de cant gregorià a l'Escola Superior de Música Sacra de la qual n'és director el benedictí P. Gregori Ma. Sunyol. I quan aquest és nomenat president de l'Institut Pontifici de Música Sacra, el P. Altisent és nomenat substitut de l'Escola Ambrosiana, la qual va dirigir fins el seu retorn a la nostra terra.

L'estiu del 1937 a París rep lliçons d'acompanyament del Mestre Henry Potiron, amb qui després el lligarà una profunda amistat.

El 1941 torna definitivament a Catalunya i és destinat al col·legi Balmes, on residirà fins el 1947, donant classes i exercint càrrecs administratius.

El 1944 fou nomenat professor de cant gregorià al Seminari Conciliar de Barcelona. Càtedra que professarà 27 anys, i en el Conservatori fins la seva mort.

El 1946 va dirigir el cant de la Missa Pontifical, celebrada a l'estadi de Barcelona, en finalitzar el Congrés Diocesà de Catequesi. Hi participaren, ultra els seminaristes i les escoles, 60.000 infants d'arreu de Catalunya.

El 1948 va ésser destinat al col·legi del carrer de Sant Antoni, també a Barcelona, on donà classes de francès i religió. No abandonà, però, els seus estudis i treballs de divulgació del gregorià. Segueix dirigint les escoles de cantaires de Terrassa i Sabadell, i és proclamat director de totes les escoles del Principat.

Edita dos cantorals el 1950, *Oficio Parvo* i *Cantoral*

litúrgico.

En la celebració del 35è Congrés Eucarístic Internacional, a Barcelona, la participació del P. Miquel va ésser notable, tant en els preparatius com en la direcció dels cants.

Ultra les ciutats ja esmentades, el P. Miquel va donar classes de cant a Saragossa, Barbastro, Solsona, Lleida, Salamanca, Madrid, Ciudad Rodrigo, Miranda de Ebro, etc.

El 1952 es trasllada, on residirà fins a la seva mort, al col·legi de Ntra. Sra. de les Escoles Pies.

El 1956 obté el doctorat en cant gregorià a l'Institut Pontifici de Milà de Música Ambrosiana, amb la felicitació unànime del tribunal. Signa aquest diploma Joan Bta. Montini, aleshores Cardenal de Milà, anys més tard Pau VI.

L'any 1960 va ésser professor de cant gregorià a l'Escola de Magisteri de Barcelona, i el 1964 dóna unes lliçons al monestir de Noci sota els auspicis del Conservatori N. Piccini de Bari, Itàlia. Va ésser secretari de la Comissió de Música de Barcelona, jurat de molts certàmens de música, membre del Consell Superior d'Investigacions Científiques, i Pau VI el nomenà membre del Coetus XXV del Sínode per aplicar les reformes gregorianes al Concili Vaticà II. Ocupà el lloc de president a l'Institut Musicològic de Barcelona, adjunt a l'Institut d'Estudis Catalans.

Ultra els innombrables articles de divulgació cal esmentar les següents obres: *El acompañamiento gregoriano* (1943), *Pío X y la Música Sagrada* (1953), *Nostre Missal* (1960) traduït després al castellà, etcètera. Un altre moment de la seva evolució l'assenyala l'edició multicopada d'un opuscle de 83 planes anomenat *Nociones de canto gregoriano*, amb el qual s'apropa a les darreres descobertes del P. Eugeni Cardine. El seu darrer període es troba recollit a l'obra *El cant gregorià* (1971), traduïda al castellà el 1973, obra singular, tal vegada única en el seu gènere al nostre país.

El P. Miquel va viure plenament el cant gregorià, no solament com un erudit, sinó cercant en el cant una font viva d'espiritualitat. Amb raó deia sovint: «Mira de creure amb el cor el que cantes i de comprovar amb les obres el que creus», fórmula amb la qual eren beneïts els cantaires des d'antic.

Fidel fins la mort, lliurà la seva ànima el 31 de gener del 1975.

Notes addicionals de l'Arxiu

(1) Aquest esbós biogràfic, forma part de l'opuscle *Miquel Altisent i Domenjó, escolapi, 1898 -1975, Mestre del Cant Gregorià*, pàgines 9 a 12; a la pàgina 19 hi consta que fou extret de la *Consueta suffragia* del 1975, del bisbat de Barcelona, L'Opuscle s'edità coincidint amb la inauguració d'un monument, dedicat al pare Miquel, a Can Prat de Matadepera (Vallès occidental), el 29 de setembre del 1985.

(2) Gregori Estrada, en parlar de les scholae cantorum a la *Gran Enciclopèdia Catalana* comenta: «A Catalunya fou iniciat el moviment entre els laics a Terrassa, el 1905, sota l'impuls de mossèn Camil Sabater. A la institució terrassenca se n'afegiren de noves per tot el país fins a comptar amb milers de cantaires».

(3) La revista *Vida Litúrgica*, – publicació de la Schola Cantorum de Terrassa – es publicà entre el gener del 1917 i el maig del 1936, configurant el currículum notable de 191 números. El novembre del 1955 fou editat un número especial en motiu de la celebració dels cinquanta anys de l'entitat. Finalment, una segona època, certament molt breu, s'inicià el març del 1977 i acabà el juliol del 1980, amb la publicació de 4 números. (XMD)

BIOGRAFIES I ESTUDIS SOBRE MIQUEL ALTISENT I DOMENJÓ
Amb exemplar al fons de llibres i opuscles de l'Arxiu

Varis autors

Miquel Altisent i Domenjó, escolapi, 1898 -1975, Mestre del Cant Gregorià

Matadepera, setembre del 1985

OBRES MUSICALS DE MIQUEL ALTISENT I DOMENJÓ
Amb exemplar al fons de partitures de l'Arxiu

Cantoral Litúrgico

Spica

Barcelona, 1950

Dissabte Sant. Vetlla Pasqual. (Melodies para-gregorianes)

Hogar del Libro, S.A.

Barcelona, 1961

Divendres Sant. (Melodies para-gregorianes)

Hogar del Libro, S.A.

Barcelona, 1961

In Honorem SS. Sacramenti. (Recull de Cançons Gregorianes)

Llibreria Litúrgica Rafael Casulleras

Barcelona, 1932

Missa I per al Temps d'Advent

Hogar del Libro, S.A.

Barcelona, 1961

Oficio Parvo de la SS. Virgen Maria

Barcelona, 1950

Parenostre

Arxiu Gregorià

Terrassa, abril del 1980

MUSICA PER A GOIGS DE MIQUEL ALTISENT I DOMENJÓ
Amb exemplar a la col·lecció de Goigs de l'Arxiu

Goigs a llaor de la Mare de Deu de l'Escola Pia

Text d'Antoni Font, escolapi

Editorial Seráfica

Barcelona, 1954

Gozos en honor de la Virgen de las Escuelas Pias

Text d'Antoni Font, escolapi

Editorial Seráfica

Barcelona, 1954

Goigs a llaor de la Mare de Deu de l'Escola Pia

Versió amb acompanyament d'orgue o harmònim

Text d'Antoni Font, escolapi

Editorial Seráfica

Barcelona, 1954

Gozos en honor de la Virgen de las Escuelas Pias

Versió amb acompanyament d'orgue o harmònim

Text d'Antoni Font, escolapi

Editorial Seráfica

Barcelona, 1954

OBRES DE TEMÀTICA MUSICAL ESCRITES PER MIQUEL ALTISENT I DOMENJÓ

Amb exemplar al fons de llibres i opuscles de l'Arxiu

El Cant Gregorià

Fundació Salvador Vives Casajuana

Barcelona, 1971

Arxiu Musical Massagué